

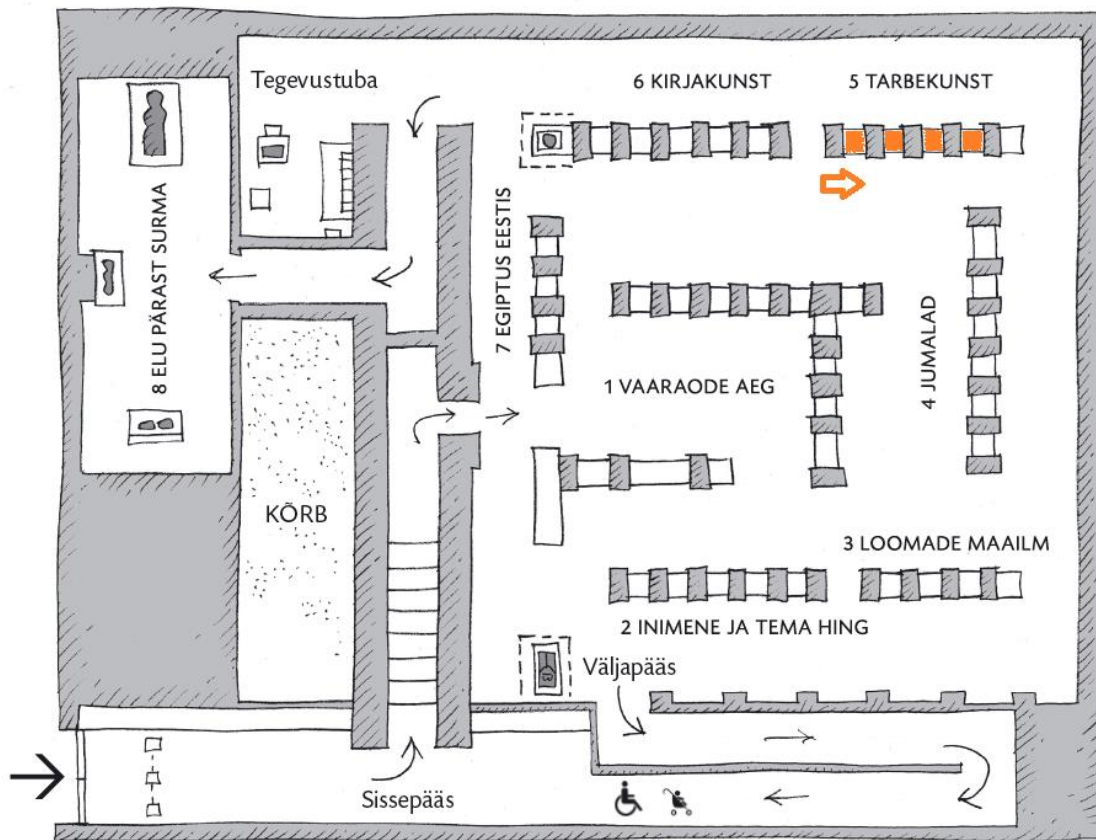

EGIPTUSE HILGUS

5

Tarbekunst

Vana-Egiptuse kunsti üks hämmastavamaid jooni on detailide viimistlemise ülimalt täpsus ka kõige väiksema objekti puhul. Suurepärase kvaliteediga väikseid kujakesi, amulette ja anumaid valmistati nii templite kultusetoiminguteks, matuserituaalide läbiviimiseks kui ka eraisikute tarbeks. Neil objektidel ei olnud üksnes praktiline roll, vaid sageli ka sümbolne tähendus materjali ja kuju tõttu. Amulett võis olla nii jumala, mõne kehaosa, eseme või looma kujuline ja omada maagilist võimet. Esemete valmistamiseks kasutati peaaegu kõiki kättesaadavaid materjale: kulda, pronksi, puitu, fajanssi, erinevaid kivimeid.

Jumalad

Kolmas vaheperiood (1076–722 eKr). Pronks
Egiptus. Drovetti kollektsioon

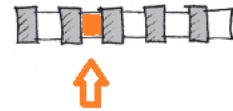
Pardikujuline õlilamp

Bütsantsi periood (395–642). Pronks
Egiptus. Annetatud 1973

Vasikakujuline õlilamp

Kreeka-Rooma periood (332 eKr – 395). Pronks
Egiptus. Omandatud enne 1888. aastat

Egiptuse tsivilisatsioon saavutas tuhandete aastate jooksul metallitöös väga kõrge taseme. Egiptuse kunstnikke inspireerisid loodus ja loomad, ka kõige igapäevasemate esemete valmistamisel.

Besi kujutav amulett

Uus riik (1539–1076 eKr). Fajanss
Egiptus. Omandatud 1824–1888

Jumalikku kolmikut kujutav amulett

Hilis-Egiptus (722–332 eKr). Fajanss
Egiptus. Omandatud enne 1888. aastat

Sfinksi amulet

Hilis-Egiptus (722–332 eKr). Steatiit
Egiptus. Omandatud enne 1888. aastat

Last kujutav amulett

Hilis-Egiptus (722–332 eKr). Kuld
Egiptus. Omandatud 1824–1888

Lootosõiekujulise kapiteeli kujuga amulett

Uus riik (1539–1076 eKr). Fajanss
Egiptus. Omandatud 1824–1888

Treppamulett

Hilis-Egiptus (722–332 eKr). Fajanss
Egiptus. Omandatud enne 1888. aastat

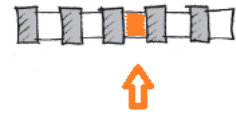
Jänese amulett

Hilis-Egiptus (722–332 eKr). Fajanss
Egiptus. Omandatud pärast 1824.
aastat

Jõehobu amulett

Hilis-Egiptus (722 – 332 eKr).
Roheline jaspis
Egiptus. Omandatud enne 1824. aastat

Amulettide valmistamine jõudis haripunkti Hilis-Egiptuses. Sellest ajast on säilinud tuhandeid erinevatest materjalidest väga peenelt viimistletud amulette. Neid valmistati nende omaniku maagiaga kaitsmiseks, sest Vana-Egiptuse kunstis oli isegi kõige väiksemal taiesel võimas sisemine tähendus.

Isis-Aphrodite figuur

Kreeka-Rooma periood (332 eKr – 396 pKr). Terrakota
Egiptus. Omandamine enne 1888. aastat

Figuur kujutab jumalanna Isis-Aphroditet, kes oli populaarne alates Kreeka perioodist. Egiptuse jumalanna Isis sulandus Aphroditega, kes oli Kreeka armastuse ja viljakuse jumalanna. Neid kujusid tehti sageli terrakotast ja maaliti värviliseks.

Kohl'i anumad

Rooma periood (30 eKr – 396 pKr). Terrakota
Uus riik (1539–1079 eKr). Fajanss
Egiptus. Omandatud 1824–1888 / Omandatud 1824

Meigilusikas

Uus riik (1539–1076 eKr). Alabaster
Egiptus. Drovetti kollektsioon. 1824

Egiptuses kasutasid tumedat silmavärvi nii mehed kui ka naised, et kaitsta silmi liiva, päikese ja infektsiooni eest. Selle ilurutiini jaoks kasutati tumedat pastat, *kohl'i*, mida hoiti kaunistatud väikestes anumates. Siin on näha haruldane anum, mis kujutab põimunud alasti kehasid. Üldiselt egiptuse kunstis välditi alastust ja seksistseene. Fajansist topelt-anum on kahe ühendatud pilliroo kujuga.

Anumad

Uus riik (1539–1076 eKr). Fajanss
Egiptus. Omandatud 1824–1888

Egiptuse fajanss oli materjal, mida kasutati väga paljude objektide valmistamiseks. Sellest tehti nii igapäevaseid kui ka religioosseid esemeid. Tõenäoliselt hoiti neis topsides õli, mida kasutati rituaalides.

Uue aasta pudel

Uus riik – Hilis-Egiptus (1539–332 eKr). Fajanss
Egiptus. Omandatud 1824–1888

Uue riigi ajal võeti kasutusele nn uusaasta pudelid. Neid valmistati fajansist, kaunistati mustrite ja paavianifiguuridega, täideti Niiluse veega ja kingiti uue aasta saabumise puhul.

Ümar vaas

Poleeritud vaas

Musta ülaosaga anum

Eeldünastiline periood (3900–3300 eKr). Keraamika
Egiptus. Omandas Schiaparelli. 1900–1901

Vana-Egiptuses oli kasutusel loendamatu hulk erineva kujuga keraamilisi anumaid, mis aja jooksul muutusid. Anuma kuju on uurijatele oluline kriteerium esemete klassifitseerimiseks ja dateerimiseks. Näiteks eeldünastilise perioodi üks iseloomulikumaid keraamika tüüpe on musta ülaosaga savipotid, mis viitab anuma kokkupuutele tulega.

Anumad

Uus riik (1539–1076 eKr). Keraamika

Heliopolis. Schiaparelli väljakaevamised. 1903–1906 (?)

Keskmine riik (2118–1980 eKr). Keraamika

Egiptus. Omandamise aeg teadmata

Keraamilisi anumaid kasutati kodudes, kultusesemetena, hauakultuuris ja kaubanduses. Anuma otstarbest sõltus nende kuju.

Besi kujuke

Hilis-Egiptus (722–332 eKr). Fajanss
Egiptus. Omandatud enne 1888. aastat

Hes anum

Esimene vaheperiood (2118–1980 eKr). Keraamika
Egiptus. Omandatud 1824–1888

Kanoop

Uus riik (1539–1076 eKr). Lubjakvi
Teeba (?). Drovetti kollektsioon. 1824

Surnutele pandi haudadesse kaasa erinevatest materjalidest panuseid. Glasuuritud pinnaga Egiptuse fajanssi tehti rohelisi ja siniseid toone, et jäljendada türkiisi ja lapis lazulit. Aja jooksul muutus fajanss oluliseks materjaliks ja selle kasvavat väärtust näitas fajansist hauapanuste lisamine vaaraode haudadesse Uue riigi ajal.

Anum

Uus riik (1539–1076 eKr). Keraamika

Egiptus. Schiaparelli väljakaevamised. 1903–1923 (?)

Sinisega maalitud anuma fragment

Uus riik (1539–1076 eKr). Keraamika

Deir el-Medina. Schiaparelli väljakaevamised. 1905

Egiptuse keraamilisi nõusid hakati kaunistama alates 18. dünastiast ja sellest ajast on pärit mõned koobaltsinise lillemustriga anumad. Egiptuses valmistati anumad kindlatel eesmärkidel ja nende kunstiline väljendus ei olnud nii tähtsal kohal, nagu oli keraamika teistes antiikkultuurides.